

HONGKONG — Gezicht op de baai vanaf het terras van het Bay-hotel.

China

IN DEZEN TIJD
DOOR J. MELIS

In dit artikel over het belang wekkende onderwerp, toont de schrijver aan, waarom de chaos, waarover wij steeds hoorden, in China moest komen.

Het Oosten. Daaronder worden in het Westen verstaan vrijwel alle heterogene rassen, welke ten Oosten van Europa leven. Zonder zich te bekommeren om cultuur-historische tradities; zonder zich ook maar iets te laten gelegen liggen aan de psychologische stroomingen, welke onder de oppervlakte vaak de draden der groote historische drama's weven, of, waar het dat „Oosten" gold, zich ook maar even te verdiepen in een onzer meest belangrijke leermiddelen, namelijk de anthropologie, strekte zich de grove vuist der erkende en alom gerespecteerde wetenschap naar al die in aanleg en wezen zoo ver uiteenloopende volkslagen en wierp hen zonder meer in den smeltkroes der vooraf gekristalliseerde hypothese, waaruit zodoende tenslotte vanzelf de „Oosterling" met al zijn goede en kwade eigenschappen, mitsgaders talenten enz. geboren werd, zooals wij hem thans kennen. De ontelbare „hypothesen", welke de laatste kwarteeuw het levenslicht mochten aanschouwen, leveren wederom eens het klare bewijs hoe weinig menschen er zijn, die over een verbeeldingskracht beschikken, welke verder reikt dan

de cirkel hunner gedachten; een verbeeldingskracht tenslotte, die niet tracht de waarheid te verschalken door het optellen van een serie fragmenten van kennis, maar die naar de waarheid delft in de diepte.

Wat wij „inspiratie" noemen is niets anders dan psychisch verbeeldingsvermogen. Voor het Oosten, waar alom de wereld der symbolen onze logica verstikt en de coulissen onzer wereldbeschouwing zonder meer uiteenvallen, moeten wij over andere waarden beschikken, dan het nuchtere, organiserende „gezond verstand".

Met Sun Yat Sen stiet Jong-China de deur open, die leidde naar de zoo gewenschte, zegenrijke perspectieven van efficiency en politieke stabiliteit. De beweging echter was aanvankelijk merkwaardiger van psychologisch dan van economisch standpunt. China was tot nu toe niet meer geweest dan een woord, waarop Europa telkenmale opnieuw het begrip van een

eenheid gehecht had. Doch waar ooit, dan heeft de geschiedenis in China geleerd, dat nationaliteit en rassenkwesties vaak twee heel aparte dingen zijn. Geografisch en cultureel was China inderdaad een eenheid, uit ethnologisch oogpunt echter was wat een „natie" verondersteld werd, samengesteld uit de meest heterogene elementen, zonder eenig nationaal verband of politiek bewustzijn, geheel en al doortrokken van overleveringen, die tot een soort hiërarchie van den geest waren geworden. Buiten het kader van het gezinsverband — dat in China zeer hecht is — hadden zich die gevoelens nimmer geopenbaard. De Chinees, conservatief uit een oer-gevoel van aristocratie, verzette zich instinctmatig tegen een wereldorde, waarin de staat zou optreden als orgaan zijner cultuur, als historisch product van den aard en de geschiedenis van zijn volk.

Na den eersten genialen zet op het politieke schaakbord — de groote staking en boycot te Hongkong, die voor den Engelschen handel van onberekenbare schade werd — van China's eersten staatsman met breeden blik en visionair inzicht, Dr. Sun Yat Sen sprong een nieuw jong-China voor het voetlicht dat zich onmiddellijk aan het zoeken naar de elementen voor de samenstelling eener politieke formule zette. Aangezien het nergens steun vond in wat in Europa voor „publieke opinie" geldt en waarnaar onze politici maar al te gaarne het oor te luisteren leggen, zag het zich genoodzaakt zijn blikken te richten over de grenzen van het eigen land en trachtte daar de wijsheid machtig te worden, die tot bodem zou kunnen dienen van het door hem gedachte gezagsbeginsel.

In dichte drommen trok 't komende intellectuele China de grenzen over en overstroomde de universiteiten van Japan, Amerika en Europa. Japan

DE WACHTER VAN PEKING — De vestingtoren welke door president Yuan Shih-Kai gebouwd werd en die 't middelpunt is geweest van verschillende gevechten en onlusten.